

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор Ніжинського державного
університету імені Миколи Гоголя

Олександр САМОЙЛЕНКО

(Наказ № 201 від 27 червня 2024 р.)

ПОЛОЖЕННЯ

**про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня
доктора філософії та доктора наук в аспірантурі
(поза аспірантурою) та докторантурі
Ніжинського державного університету
імені Миколи Гоголя**

1. Загальні положення

1.1. Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в аспірантурі (поза аспірантурою) і докторантурі Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (далі – Положення) є нормативним документом, який визначає основні правила підготовки здобувачів на третьому (освітньо-науковому) і науковому рівнях вищої освіти в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя (далі – Університет).

1.2. Метою розроблення та впровадження Положення є регламентація і впорядкування процесу підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук, які вступили до аспірантури і докторантури Університету.

1.3. Це Положення встановлює порядок вступу, прийому і підготовки науково-педагогічних кадрів через аспірантуру (поза аспірантурою) і докторантуру Університету, атестації здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук, призначення і моніторингу якості роботи наукових керівників та консультантів, розподілу завдань підготовки здобувачів між структурними підрозділами Університету, а також організації роботи зі здобувачами вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) та науковому рівнях вищої освіти в Університеті.

1.4. Положення розроблене відповідно до чинного законодавства України та внутрішніх нормативних документів, які регламентують діяльність Університету, а саме:

Закону України «Про освіту» № 2145-VIII від 05 вересня 2017 року;

Закону України «Про вищу освіту» № 2145-VIII від 05 вересня 2017 року (із змінами);

Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44;

Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 року № 502;

Наказу Кабінету Міністрів України від 30 травня 2016 року № 590 «Про ліцензування освітньої діяльності на третьому освітньо-науковому рівні»;

Наказу Міністерства освіти і науки України від 06 листопада 2015 року № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»,

затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2015 року № 266;

Положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, та надання їм академічної відпустки, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 07 лютого 2024 року № 134;

Положення про порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя, затвердженого наказом ректора від 30 червня 2022 р. № 120;

Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України, затверджених Міністерством освіти і науки України;

Статуту Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя;

Положення «Про організацію освітнього процесу в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя», уведеного в дію наказом ректора від 03 травня 2018 року № 88 (зі змінами від 19 вересня 2019 року, наказ № 171; від 17 листопада 2023 року № 261);

Правил прийому до аспірантури і докторантури Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, затверджених Вченою радою Університету;

Постанови Кабінету Міністрів від 12 липня 2004 року № 882 «Питання стипендіального забезпечення»;

Наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації»;

Постанови Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 року № 579 (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 599 від 13 травня 2022 року) «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність»;

Постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів вищої освіти»;

Положення про наукового керівника здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук, затверджених рішенням Вченої ради Університету від 05 березня 2020 року (протокол № 11);

Постанови Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2016 року № 1050 «Деякі питання стипендіального забезпечення»;

Положення «Про академічну доброчесність» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня Ніжинського державного університету імені

Миколи Гоголя, затвердженого наказом ректора від 05 квітня 2024 року № 109;

Положення про відділ аспірантури та докторантури Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, затвердженого ректором Університету від 25 січня 2018 року;

інших документів, що регламентують процес підготовки здобувачів вищої освіти ступенів доктора філософії та доктора наук на третьому (освітньо-науковому) і науковому рівнях відповідно вищої освіти в Україні та Університеті.

1.5. Науково-методичне забезпечення та організацію діяльності аспірантури і докторантури здійснює відділ аспірантури та докторантури разом із гарантами та кафедрами, на яких функціонують аспірантури.

1.6. Координацію та контроль за діяльністю структурних підрозділів, які здійснюють підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в аспірантурі (а також поза аспірантурою) і докторантурі Університету, здійснює відділ аспірантури і докторантури, який підпорядковується проректорові з наукової роботи та міжнародних зв'язків.

1.7. Для врегулювання відносин між аспірантом (здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії) або докторантом (здобувачем вищої освіти ступеня доктора наук) та Університетом укладаються договори.

2. Права та обов'язки здобувачів

2.1. Здобувачі мають права, визначені Законом України «Про вищу освіту»; Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44; Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 року № 502, зокрема на:

- вільний доступ до всіх видів відкритої наукової інформації, наявної в Університеті, бібліотеках і державних архівах України;
- отримання методичного і змістовного наукового консультування щодо власного дослідження від наукового керівника (консультанта);
- безпечні та нешкідливі умови для проведення наукових досліджень, забезпечення належно обладнаного місця для наукової роботи;
- академічну мобільність, що реалізується відповідно до Положення про

порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 року № 579;

- академічну та соціальну відпустку відповідно до законодавства;
- трудову діяльність у позанавчальний час відповідно до законодавства;
- участь у конкурсах на отримання грантової підтримки наукових досліджень та стипендій, заснованих на честь видатних діячів науки, освіти, культури, громадських діячів, а також заснованих Президентом України, Кабінетом Міністрів України, державними чи недержавними органами, підприємствами, установами чи організаціями;

- достроковий захист дисертації з подальшим відрахуванням з аспірантури або докторантури та отриманням одноразової виплати в сумі залишку стипендії, передбаченої у бюджеті закладу на відповідний рік підготовки.

2.2. Із метою належного проведення наукових досліджень здобувачі також зобов'язані:

- дотримуватися вимог Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 та Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 року № 502;

- дотримуватися принципів академічної доброчесності, визначених Положенням «Про академічну доброчесність» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, затвердженим наказом ректора від 05 квітня 2024 року № 109, морально-етичних норм і стандартів поведінки дослідників у відповідній галузі, встановлених закладом;

- виконувати всі обов'язки здобувачів вищої освіти, визначені Законом України «Про вищу освіту»;

- виконувати індивідуальний план роботи аспіранта та заповнювати його на початку та в кінці навчального року, систематично звітувати про хід його виконання на засіданнях кафедри та атестаційної комісії, яка проходить в кінці навчального року (та Вченої ради – для докторантів);

- подати до разової спеціалізованої вченої ради свої наукові досягнення у вигляді дисертації (для здобувачів ступеня доктора філософії);

- подати до разової спеціалізованої вченої ради свої наукові досягнення

у вигляді дисертації або наукової доповіді – у разі захисту наукових досягнень, опублікованих у вигляді монографії або сукупності статей у вітчизняних та/або міжнародних рецензованих фахових виданнях (для здобувачів наукового ступеня доктора наук);

– дотримуватися Статуту і Правил внутрішнього розпорядку Університету.

2.3. Покладання Університетом на аспіранта чи докторанта обов'язків, не пов'язаних із виконанням відповідної освітньо-наукової (наукової) програми та підготовкою дисертації (монографії, статей), забороняється.

3. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії

3.1. Ліцензований обсяг підготовки в аспірантурі Університету для здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії зазначений у наказі Міністерства освіти і науки України № 523 від 18 травня 2016 року Про ліцензування освітньої діяльності на третьому освітньо-науковому рівні» та в наказі Міністерства освіти і науки України № 139-л від 21 серпня 2018 року «Про ліцензування освітньої діяльності».

3.2. Підготовка здобувачів ступеня вищої освіти доктора філософії в аспірантурі Університету здійснюється:

коштом державного та місцевого бюджетів (винятково на очній (денній, вечірній) формі навчання);

коштом юридичних чи фізичних осіб, місцевих бюджетів (за очною (денною, вечірньою), заочною формами навчання).

3.3. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії може здійснюватися:

в аспірантурі Університету (нормативний термін підготовки здобувачів в аспірантурі на очній та заочній формі навчання складає 4 роки);

поза аспірантурою (для осіб, які професійно проводять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність в університеті за основним місцем роботи) без переривання трудової діяльності або під час перебування у творчій відпустці (нормативний термін підготовки здобувачів поза аспірантурою триває до п'яти років).

3.4. Основною формою підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в Університеті є аспірантура.

3.5. Державне замовлення на підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі за освітньо-науковими програмами (спеціальностями) розподіляється на конкурсній основі між закладами вищої

освіти та науковими установами, які на момент проведення конкурсу мають ліцензію на провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти за відповідною спеціальністю.

3.6. Кількість аспірантів, підготовка яких здійснюється поза державним замовленням, визначається в межах загального ліцензованого обсягу за відповідною освітньо-науковою програмою (спеціальністю) на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти за рішенням Вченої ради Університету.

3.7. Після закінчення навчання в аспірантурі здобувач отримує академічну довідку (на вимогу за його заявою) або довідку про виконання освітньо-наукової програми (у разі дострокового захисту). Підготовка в аспірантурі завершується отриманням диплома доктора філософії після публічного захисту дисертації.

4. Прийом до аспірантури для здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії

4.1. До підготовки в аспірантурі Університету для здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії на конкурсній основі приймаються особи, які мають освітній ступінь магістра або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста.

4.2. Університет до завершення календарного року формує та надсилає до Міністерства освіти і науки України офіційний лист з плановими показниками прийому до аспірантури на наступний навчальний рік за кожною зі спеціальностей та формою навчання, за якими здійснюється підготовка в аспірантурі Університету.

4.3. План прийому до аспірантури на наступний навчальний рік за кожною зі спеціальностей (освітньо-науковою програмою) на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в Університеті визначається в межах ліцензованого обсягу кафедрою на основі наданих їй до завершення календарного року клопотань (заявок установленої форми) наукових керівників Університету щодо потенційних вступників до аспірантури в наступному році. До 01 грудня поточного навчального року завідувачі кафедр, при яких реалізуються освітньо-наукові програми, мають подати до відділу аспірантури і докторантури витяги із засідань кафедр із визначенням чисельності потенційних вступників до аспірантури за відповідною спеціальністю (освітньо-науковою програмою).

4.4. Особа, яка раніше навчалася в аспірантурі чи докторантурі за державним замовленням і не захистилася або була відрахована з неї достроково, має право на повторний вступ до аспірантури чи докторантури за

державним замовленням лише за умови відшкодування коштів, витрачених на її підготовку, у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку.

4.5. Перелік документів, які необхідно подати до приймальної комісії аспірантури, та терміни їх подання, а також терміни вступних випробувань до аспірантури зазначаються в Правилах прийому до аспірантури і докторантури Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (далі – Правила прийому), які формуються кожного навчального року на основі Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України у відповідному навчальному році (далі – Умови).

4.6. У 2024 році для допуску до вступного іспиту з іноземної мови для вступу на навчання для здобуття ступеня доктора філософії / доктора мистецтва потрібні результати єдиного вступного іспиту (ЄВІ). Умовою допуску до вступного іспиту з іноземної мови є успішне складання ЄВІ в 2023 або 2024 році.

4.7. Приймальна комісія може відмовити особі в допуску до проходження вступних випробувань до аспірантури Університету винятково у зв'язку з неподанням у встановлений термін документів, визначених Правилами прийому.

4.8. Вступні випробування здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії до аспірантури Університету складаються із:

- вступного іспиту з іноземної мови (англійської, німецької або французької). Вступник, який підтвердив свій рівень знання, зокрема з англійської мови, дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment, звільняється від складання вступного іспиту з іноземної мови. При визначенні результатів конкурсу зазначені сертифікати порівнюються до результатів вступного випробування з іноземної мови з найвищим балом;

- вступного іспиту із спеціальності (в обсязі програми рівня вищої освіти магістра з відповідної спеціальності). Для вступників з інших спеціальностей приймальною комісією (за поданням гарантів та завідувачів кафедр) Університету може бути призначене додаткове вступне випробування, форма якого визначається Правилами прийому до аспірантури і докторантури Університету.

4.9. Компетентності (знання та вміння), продемонстровані вступниками до аспірантури на кожному зі вступних іспитів, оцінюються за 200-бальною шкалою. Вступники, які наберуть на першому випробуванні (іспиті) менш ніж 60 балів, позбавлені права участі в наступному випробуванні та в конкурсному відборі вступників до аспірантури Університету в поточному навчальному році.

4.10. Підсумковий конкурсний бал вступника до аспірантури (КБ) обчислюється за формулою:

$$\text{КБ} = 0,7 x_1 + 0,3 x_2$$

де x_1, x_2 – оцінки зі спеціальності та іноземної мови за 200 бальною шкалою; 0,7 – ваговий коефіцієнт зі спеціальності; 0,3 – ваговий коефіцієнт з іноземної мови.

4.11. Рішення про допуск до складання вступних іспитів до аспірантури для здобуття ступеня доктора філософії ухвалюється приймальною комісією Університету за умови подання у встановлені терміни всіх необхідних (зазначених у Правилах прийому) документів.

4.12. До складу предметної комісії з іноземної мови можуть залучатися також науково-педагогічні працівники Університету, які не мають наукового ступеня і вченого звання, але вільно володіють відповідною іноземною мовою і можуть кваліфіковано оцінити рівень знання відповідної мови вступником.

4.13. Програми фахових випробувань для вступу до аспірантури розробляються відповідними кафедрами, при яких функціонує аспірантура, та затверджуються Вченою радою університету не пізніше ніж за три місяці до початку прийому документів.

4.14. Результати вступних іспитів дійсні для вступу до аспірантури Університету протягом одного календарного року.

4.15. За результатами проведення вступних іспитів та визначення конкурсного бала кожного вступника (складається рейтинговий список вступників за кожною спеціальністю) приймальна комісія ухвалює рішення щодо кожного вступника до аспірантури Університету.

4.16. Рішення приймальної комісії про зарахування до аспірантури вводиться в дію наказом ректора Університету, який оприлюднюється на офіційному сайті університету в установленому порядку.

4.17. Після зарахування аспірантів Університет надсилає офіційного листа до МОН України з визначенням обсягів набору здобувачів на підготовку до аспірантури і докторантури Університету за державним замовленням щодо кожної спеціальності (освітньо-наукової програми).

4.18. Зарахування вступників до аспірантури Університету на підготовку за державним замовленням та за кошти юридичних чи фізичних осіб відбувається відповідно до Правил прийому в Університеті (додаток 6).

4.19. Дані про аспірантів, яких зараховано на підготовку до аспірантури Університету за державним замовленням та за кошти фізичних або юридичних осіб, результати ЄВІ заносяться до Єдиної державної бази вищої освіти України (далі – ЄДЕБО).

4.20. Зарахування іноземних громадян та осіб без громадянства відбувається згідно з Умовами прийому та Правил прийому.

4.21. З аспірантами, які склали вступні іспити та за результатами конкурсного відбору зараховані до аспірантури, Університет укладає договори для врегулювання відносин, що виникають між аспірантом (докторантом) та Університетом у процесі його підготовки в аспірантурі (докторантурі).

4.22. Після зарахування проводять організаційно-методичні збори аспірантів, на яких укладаються договори з ними, ознайомлюють аспірантів зі змістом цього Положення та Правилами внутрішнього розпорядку Університету, процедурою захисту дисертацій на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії тощо.

4.23. Прийом на навчання до аспірантури здійснюється відповідно до Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 та Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 року № 502

5. Наукове керівництво роботою над дисертацією (наукове консультування)

5.1. Аспіранту протягом місяця з дати наказу про зарахування відповідним наказом ректора Університету призначається науковий керівник/и з числа наукових та науково-педагогічних працівників Університету, які мають науковий ступінь та відповідну наукову кваліфікацію.

5.2. Науковий керівник аспіранта здійснює наукове керівництво роботою над дисертацією, надає консультації щодо змісту та методології наукового дослідження аспіранта, контролює і координує виконання індивідуального плану наукової роботи аспіранта і відповідає перед Вченою радою Університету за належне і своєчасне виконання обов'язків наукового керівника.

5.3. Здійснювати наукове керівництво роботою над дисертацією здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії можуть наукові та науково-педагогічні працівники Університету, які відповідають умовам Положення про наукового керівника здобувача наукового ступеня доктора філософії Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя,

ухваленого рішенням Вченої ради Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя від 05 березня 2020 року, протокол № 11.

5.4. Науковий керівник, який є доктором наук, може здійснювати одночасне наукове керівництво (наукове консультування) не більше ніж п'ятьма здобувачами наукових ступенів, включаючи тих, що здобувають науковий ступінь доктора наук.

5.5. Науковий керівник, який має ступінь доктора філософії (кандидата наук), може здійснювати одночасне наукове керівництво роботою над дисертаціями не більше ніж трьох здобувачів вищої освіти наукового ступеня доктора філософії.

5.6. На здійснення наукового керівництва роботою над дисертацією одного здобувача ступеня доктора філософії науковому керівникові щороку відводиться навантаження у межах норм часу наукової роботи, встановлених закладом для науково-педагогічних працівників (у межах основного навантаження – для наукових працівників).

5.7. Рішенням Вченої ради Університету аспіранту може бути призначено два наукових керівники з відповідним розподілом навчального навантаження та обов'язків між ними або змінено наукового керівника.

5.8. На підставі наказу про зарахування аспірант прикріплюється до кафедри, на якій працює призначений йому науковий керівник, для здійснення підготовки на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в Університеті.

5.9. Щороку Вчена рада Університету за поданням кафедри, на якій реалізується освітньо-наукова програма здійснює перегляд ефективності роботи наукових керівників та ухвалює рішення про продовження ним або позбавлення його права на наукове керівництво роботою над дисертацією (наукове консультування) на здобуття ступеня доктора філософії та/або доктора наук на наступний навчальний рік.

5.10. З метою забезпечення ефективної підготовки здобувача заклад змінює наукового керівника, зокрема у разі:

- припинення ним трудової діяльності на наукових або науково-педагогічних посадах;
- неспроможності виконувати свої повноваження за станом здоров'я або його смерті;
- невиконання своїх обов'язків;
- відмови надавати висновок за результатами наукового керівництва;
- прийняття в установленому порядку рішення про позбавлення права участі в підготовці та/або
- атестації наукових кадрів;

- притягнення до академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності
- відповідно до законодавства;
- спільного бажання наукового керівника і здобувача;
- в інших випадках, передбачених законодавством. міна наукового керівника аспіранта можлива у випадку зміни напряму дисертаційного дослідження (його теми та/або мети, об'єкта чи предмету), звільнення призначеного наукового керівника та з інших поважних причин.

5.11. У разі необхідності зміни наукового керівника аспірант має подати до відділу аспірантури і докторантури заяву із зазначенням причин необхідності такої зміни. Зміна наукового керівника відбувається за погодженням із гарантом ОПН та потенційним науковим керівником, розглядається Вченою радою університету та затверджується наказом ректора Університету.

6. Затвердження тем дисертаційних робіт

6.1. Затвердження тем дисертаційних робіт здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук (далі у цьому розділі – здобувачі вищої освіти) відбувається впродовж двох місяців з дня зарахування у три етапи:

I етап: затвердження теми дисертаційної роботи здобувача вищої освіти на засіданні кафедри, на якій реалізується освітньо-наукова програма. До початку засідання кафедри здобувач вищої освіти має подати на кафедру узгоджене з науковим керівником (консультантом) обґрунтування теми дисертаційного дослідження і, за наявності, наукові доробки, які він уже має (статті, доповіді тез, наукові проекти, рукопис дисертації тощо) за передбачуваною темою дисертації. За підсумками засідання кафедри, на якій реалізується освітньо-наукова програма, здобувачеві вищої освіти видається у двох примірниках витяг із протоколу засідання кафедри з рекомендаціями щодо розгляду передбаченої теми дисертації на засіданні Вченої ради Університету.

II етап: затвердження тем дисертаційних робіт здобувачів вищої освіти на засіданні Вченої ради Університету шляхом відкритого обговорення та голосування.

III етап: за підсумками засідання Вченої ради Університету, на якому розглядаються питання затвердження (вперше або змінених) тем дисертацій здобувачів вищої освіти, складається протокол, витяги з якого щодо затвердження (або відмови у затвердженні із зазначенням причин та рекомендацій щодо уточнення) теми дисертації кожного здобувача вищої

освіти надаються до відділу аспірантури і докторантури, де зберігаються в особовій справі аспіранта (докторанта) протягом усього терміну підготовки здобувача вищої освіти (після чого здаються в архів разом з іншими документами особової справи аспіранта (докторанта) Університету.

6.2. У разі відмови здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії в затвердженні теми з зазначенням причин та рекомендацій щодо її уточнення здобувач вищої освіти має виправити зауваження та повторно виконати I етап.

6.3. У разі зміни напрямку (теми, мети, об'єкта чи предмета) дисертаційного дослідження та виникнення потреби у зміні (уточненні) теми дисертації під час підготовки здобувача вищої освіти в аспірантурі (поза аспірантурою), докторантурі здобувач вищої освіти подає відповідну заяву до відділу аспірантури і докторантури, після чого відбуваються I-II етапи.

6.4. Після затвердження теми дисертації здобувач вищої освіти має зробити відповідний запис у своєму індивідуальному плані роботи із зазначення номера протоколу та дати засідання Вченої ради Університету, на якому ухвалено відповідне рішення.

6.5. Вчена рада закладу на черговому засіданні розглядає висновки відповідного структурного підрозділу щодо кожного вступника, затверджує тему дисертації (наукової доповіді), приймає рішення про його зарахування до закладу для підготовки в докторантурі та призначає докторанту наукового консультанта.

7. Індивідуальні плани роботи аспірантів

7.1. Загальні засади

7.1.1. Здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюють підготовку в аспірантурі за індивідуальним планом роботи аспіранта.

7.1.2. Індивідуальний план роботи здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії очної та заочної форм навчання розподілено на 8 семестрів (по два семестри в кожному з 4-х років підготовки), кожен з яких містить дві частини: індивідуальний план наукової роботи та індивідуальний навчальний план, основою формування яких є освітньо-наукова програма та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за конкретною спеціальністю (освітньо-науковою програмою) на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти.

7.1.3. Індивідуальний план роботи є обов'язковим до виконання аспірантом і використовується для оцінювання успішності запланованої навчальної та наукової роботи аспіранта.

7.1.4. Індивідуальний план роботи аспіранта погоджується з науковим

керівником та затверджується Вченою радою Університету протягом двох місяців з дня зарахування аспіранта до аспірантури Університету. У разі потреби тема дисертації може бути уточнена та затверджена у новій редакції після обговорення кафедрою, на якій реалізується освітньо-наукова програма.

7.1.5. Індивідуальний план роботи аспіранта після заповнення (у період між атестаціями) подається на зберігання до відділу аспірантури і докторантури на наступний день після проведення проміжної та підсумкової атестації.

7.1.6. Індивідуальний навчальний план повинен містити перелік дисциплін за вибором аспіранта в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків кількості кредитів освітньої компоненти ЄКТС. Аспірант може змінювати свій індивідуальний навчальний план за погодженням із своїм науковим керівником у порядку, який затверджується вченою радою.

7.1.7. Невиконання індивідуального навчального плану, зокрема порушення строків його виконання без поважних причин, передбачених законодавством, порушення умов договору або академічної доброчесності є підставою для ухвалення закладом рішення про відрахування аспіранта.

7.1.8. Тривалість і період канікул аспірантів визначаються навчальним планом підготовки аспірантів за кожною спеціальністю та графіком навчального процесу аспірантів у поточному навчальному році. Тривалість канікул аспірантів складає не менше ніж 8 тижнів.

7.2. Освітня (навчальна) складова підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії

7.2.1. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі Університету здійснюється за освітньо-науковою програмою та навчальним планом.

7.2.2. Освітня складова освітньо-наукової програми спрямована на досягнення 8 рівня Національної рамки кваліфікацій та повинна містити інформацію про перелік та обсяг освітніх компонентів у кредитах ЄКТС (30-60 кредитів ЄКТС), їх послідовність, форми організації освітнього процесу, види та обсяг навчальних занять, графік освітнього процесу, форми поточного і підсумкового контролю.

7.2.3. Протягом терміну навчання в аспірантурі здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії зобов'язаний виконати всі вимоги освітньо-наукової програми, зокрема, здобути теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної

діяльності, оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності.

7.2.4. Підготовка в аспірантурі (ад'юнктурі) завершується отриманням диплома доктора філософії після публічного захисту дисертації в разовій спеціалізованій вченій раді.

7.2.5. Навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за кожною з освітньо-наукових програм (спеціальностей) на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в Університеті складається з навчальних дисциплін загальним навантаженням 60 кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – ЄКТС) та визначає послідовність їх вивчення, форми проведення навчальних занять та їхній обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю.

7.2.6. Навчальні плани затверджуються ректором Університету.

7.2.7. Робочі навчальні плани та графіки підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за кожною освітньо-науковою програмою (спеціальністю) затверджуються проректором з науково-педагогічної роботи.

7.2.8. Навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за кожною освітньо-науковою програмою на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в Університеті включає обов'язкові (базові) та вибіркові (не менше як 25 % від загальної кількості кредитів ЄКТС) навчальні дисципліни, які відповідають тематиці наукового дослідження.

7.2.9. Кількість контактних годин на 1 кредит ЄКТС (30 год) навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії складає не менше 10 год, набуття яких забезпечують відповідні дисципліни. Решта навчального часу з дисципліни відводиться на самостійну роботу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії.

7.2.10. Водночас максимальне тижневе аудиторне навантаження (разом із заняттями з позакредитних дисциплін) здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії очної форми навчання не має перевищувати 14 год.

7.2.11. Формування вибіркової частини індивідуального навчального плану здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти відбувається в семестрі, що передує вивченню вибірових дисциплін (на навчальний рік). Кафедри університету розробляють варіанти вибірових дисциплін із урахуванням обраних здобувачами тем дисертаційних досліджень. Завідувач аспірантури та докторантури організовує ознайомлення здобувачів вищої освіти із механізмом обрання вибірових дисциплін та сприяє зустрічі з потенційними викладачами вибірових освітніх компонентів. Здобувачі вищої освіти обирають вибірові дисципліни на наступний навчальний рік згідно з власними науковими уподобаннями та

темами дисертаційного дослідження.

7.2.12. Відповідно до Положення про порядок та умови обрання здобувачами вищої освіти вибіркових дисциплін у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя здобувачеві освіти пропонують реалізувати власний вибір шляхом:

- вибору дисциплін чи сертифікатної програми, які включають фахові дисципліни іншої освітньої програми (спеціальності, спеціалізації), що визначають спеціалізовану підготовку здобувача вищої освіти, й спрямовані на підготовку конкурентоспроможного фахівця;
- вибору блоку дисциплін чи сертифікатної програми, які поглиблюють освітньо-наукову програму;
- вибору дисциплін із реєстру з урахуванням власних потреб та інтересів, що відповідають напрямку наукового дослідження, щодо майбутньої фахової діяльності.

7.2.13. Запис на вивчення вибіркових дисциплін та блок дисциплін здійснюється на підставі заповнення письмової/електронної анкети, у якій здобувач вищої освіти визначає рейтинг вибіркових дисциплін та блоків дисциплін за пріоритетами у вивченні.

Водночас здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії мають право обирати навчальні дисципліни вільного вибору, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти і які пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження, за погодженням зі своїм науковим керівником та гарантом.

7.2.14. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії, який підтвердив рівень свого знання іноземної мови, зокрема англійської, дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment, на рівні не нижче ніж B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, має право:

- на зарахування відповідних кредитів, передбачених освітньо-науковою програмою як таких, що виконані в повному обсязі;
- використання обсягу навчального навантаження, передбаченого для набуття мовних компетентностей, для здобуття інших компетентностей (за погодженням із науковим керівником та відділом аспірантури і докторантури).

7.2.15. Засвоєння здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії навчальних дисциплін може відбуватися в Університеті, а також у межах реалізації права на академічну мобільність – на базі інших закладів вищої освіти (наукових установ), здобуття неформальної освіти.

7.2.16. Вчена рада Університету має право ухвалити рішення про визнання набутих здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії в

інших закладах вищої освіти (наукових установах) компетентностей з однієї чи декількох навчальних дисциплін (зарахувати кредити ЄКТС), обов'язкове здобуття яких передбачене освітньо-науковою програмою підготовки здобувачів на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в Університеті.

7.2.17. Навчальні дисципліни викладаються здобувачам вищої освіти ступеня доктора філософії науково-педагогічними працівниками Університету, які відповідають ліцензійним вимогам.

7.2.18. Розклад занять здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в електронному вигляді розміщується на офіційному сайті Університету в розділі «Освітній процес в аспірантурі».

7.2.19. Усі здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії Університету незалежно від форми навчання зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені індивідуальним навчальним планом здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії та освітньо-науковою програмою підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за кожною спеціальністю на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в Університеті.

7.2.20. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії, який не склав іспит чи залік із навчальних дисциплін, які (відповідно до навчального плану) викладалися у семестрі, що завершується, тобто за наявності академічної заборгованості не допускається до проходження щорічної атестації на кафедрі.

7.2.21. Ліквідація академічної заборгованості проводиться після закінчення екзаменаційної сесії за окремим розкладом, складеним відділом аспірантури і докторантури Університету не пізніше як наступного тижня після сесії, до початку запланованої атестації (звітування за результатами підготовки в поточному семестрі) здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії на кафедрі.

7.2.22. Ліквідація академічної заборгованості здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії приймається комісією, яка призначається відділом аспірантури та докторантури за поданням гаранта ОНП та кафедри, на якій здійснюється підготовка.

7.2.23. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії, який не склав іспит чи залік на комісії під час ліквідації академічної заборгованості відраховується з аспірантури Університету за невиконання індивідуального плану роботи аспіранта.

7.2.24. За наявності обставин, які унеможливають виконання

затвердженого графіку навчального процесу, аспіранту може бути змінений період проведення навчальних занять та підсумкового контролю (заліків та іспитів) на підставі заяви аспіранта (з поясненням поважності причин і обставин), завіреної науковим керівником, завідувачем кафедри, на якій реалізується ОНП, за наказом ректора Університету. Для таких аспірантів складається індивідуальний графік (розклад) навчальних занять.

7.3. Викладацька практика аспірантів

7.3.1. Навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та індивідуальний навчальний план роботи аспірантів за кожною з освітньо-наукових програм включає обов'язкову для виконання практичну складову «Викладацька практика» (далі – ВП) обсягом 6 кредитів ЄКТС (180 годин), які виконуються аспірантом протягом нормативного терміну підготовки в аспірантурі Університету задля підвищення рівня компетентностей щодо організації та здійснення процесу навчання в закладах вищої освіти та отримання досвіду педагогічної діяльності.

7.3.2. У процесі проходження ВП аспіранти мають оволодіти сучасними методами, формами та засобами навчання, сформувані на базі одержаних в Університеті знань із методики викладання фахових дисциплін, професійні навички та вміння для вирішення конкретних навчально-виховних задач в умовах реального педагогічного процесу.

7.3.3. Поточний контроль здійснюється керівником практики (методистом із фаху) шляхом аналізу та оцінки систематичної роботи аспірантів, залікових навчальних занять. При виставленні диференційованої оцінки аспіранту враховується рівень теоретичної підготовки, якість виконання завдань практики, рівень оволодіння педагогічними вміннями і навичками, ставлення до студентів, акуратність, дисциплінованість, якість оформлення документації та час її подання. Перелік звітної документації, яку аспіранти подають по завершенню ВП, надається в програмах практик освітньо-наукових програм.

7.3.4. Після проведення ВП та її оцінювання методист із фаху має заповнити відповідний листок-підсумок викладацької практики та надати його до відділу аспірантури і докторантури протягом тижня після завершення практики.

7.4. Наукова складова підготовки аспірантів. Атестація аспірантів

7.4.1. Наукова складова підготовки аспірантів передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації.

7.4.2. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в певній галузі знань або на межі кількох галузей, результати якого оприлюднені у відповідних публікаціях і становлять оригінальний внесок у суму знань відповідної галузі (галузей).

7.4.3. Наукова складова оформляється у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта (у кожному семестрі (півріччі)) і є невід'ємною частиною індивідуального плану роботи аспіранта.

7.4.4. Аспіранти проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом наукової роботи. У кожному семестрі якому визначено зміст, терміни виконання та обсяг наукових робіт, а також заплановано термін захисту дисертації.

7.4.5. Невід'ємним складником підготовки аспірантів є написання та публікація наукових статей, участь у науково-практичних конференціях.

7.4.6. Формою підсумкового контролю за виконанням аспірантом є атестація – звітування про фактичний стан виконання запланованих на семестр (півріччя) в індивідуальному плані роботи аспіранта показників освітньої та наукової діяльності аспіранта. Аспірант працює за індивідуальним планом роботи, не менше ніж два рази на рік звітує про його виконання на засіданні кафедри і щорічно атестується науковим керівником. За результатами атестації відповідним наказом керівника вищого навчального закладу, наукової установи аспірант переводиться на наступний рік навчання або відраховується з аспірантури.

7.4.7. Атестація аспірантів Університету проводиться на кафедрі, де реалізується ОНП, двічі на рік після закінчення кожного із семестрів (півріч) підготовки в аспірантурі: проміжна атестація – у січні-лютому і підсумкова – у червні. Період атестації встановлюється графіком навчального процесу аспірантів.

7.4.8. До початку атестації на кафедрі аспіранти мають надати завідувачу кафедри такі документи:

- звіт щодо виконання індивідуального плану роботи аспіранта (за підписом аспіранта і наукового керівника);

- матеріали, що підтверджують виконання зазначених у звіті планових показників освітньої та наукової діяльності аспіранта (ксерокопії статей і тез доповідей, довідки про участь у розробленні наукових тем тощо);

- індивідуальний план роботи аспіранта.

7.4.9. Під час проведення атестації на засіданні кафедри аспірант звітує про виконання освітнього та наукового складників індивідуального плану.

7.4.10. Результатом відкритого обговорення членами кафедри

фактичних результатів підготовки аспіранта в семестрі, що спливає, на засіданні кафедри має бути висновок про ступінь виконання аспірантом запланованих на поточний семестр показників та рекомендацію щодо продовження підготовки аспіранта в аспірантурі Університету або відрахування аспіранта з аспірантури Університету за невиконання індивідуального плану.

7.4.11. Результати проведення атестації кожного з аспірантів на кафедрі мають бути занесені до протоколу відповідного засідання кафедри та до індивідуального плану роботи аспіранта (за підписами аспіранта, завідувача кафедри, наукового керівника).

7.4.12. Витяг із протоколу засідання кафедри про розгляд питання щодо атестації аспірантів обов'язково має містити загальний висновок про ступінь виконання аспірантом запланованих на поточний семестр показників та рекомендацію щодо продовження підготовки здобувача в аспірантурі Університету або відрахування аспіранта з аспірантури Університету за невиконання індивідуального плану.

7.4.13. Витяг із протоколу засідання кафедри про розгляд питання щодо атестації аспірантів разом із заповненими індивідуальними планами роботи аспірантів надається до відділу аспірантури і докторантури не пізніше як в останній день періоду проведення атестації аспірантів в Університеті, визначеного графіком навчального процесу аспірантів на поточний навчальний рік.

7.4.14. Звіти аспірантів щодо виконання індивідуального плану роботи аспіранта зберігаються на кафедрі.

7.4.15. За наявності обставин, які унеможливають своєчасне (за графіком навчального процесу аспірантів) звітування на кафедрі, аспіранту може бути змінено період проведення атестації на підставі заяви аспіранта (з поясненням поважності причин і обставин) і службової записки наукового керівника, завізованих завідувачем кафедри та гарантом освітньо-наукової програми.

7.4.16. Державна атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється разовою спеціалізованою вченою радою Університету, утвореною для проведення разового захисту, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.

7.4.17. Обов'язковою умовою допуску до захисту є довідка про виконання освітньо-наукової програми; дисертація в друкованому та електронному вигляді; копії наукових публікацій, у яких висвітлено наукові результати дисертації; висновок наукового керівника; висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації; довідка

про результати перевірки на академічний плагіат рукопису дисертації; службова записка з рекомендацією кандидатур для формування та затвердження складу разової ради; письмові згоди передбачуваних голови, рецензента та офіційних опонентів на участь у засіданні разової ради.

7.4.18. Стан готовності дисертації здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників) та рішенням структурного підрозділу Університету, що реалізує відповідну освітньо-наукову програму та/або здійснює підготовку здобувача.

8. Мобільність аспірантів

8.1. Академічна мобільність аспірантів реалізується відповідно до Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 року № 579 (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 599 від 13 травня 2022 року).

8.2. Аспірантам, які реалізують право на академічну мобільність, протягом навчання, стажування чи здійснення наукової діяльності в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи за її межами гарантується збереження місця навчання та виплата стипендії відповідно до Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність. Такі особи не відраховуються з аспірантури.

9. Академічні відпустки

9.1. Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про вищу освіту» здобувач вищої освіти має право на перерву в навчанні у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання ним індивідуального плану роботи аспіранта (за станом здоров'я, у зв'язку із призовом на строкову військову службу в разі втрати права на відстрочку від неї, сімейними обставинами тощо). Таким особам надається академічна відпустка у встановленому цим Положенням порядку.

9.2. Охочі отримати академічну відпустку аспіранти подають:

заяву, у якій зазначають причини та підстави для надання академічної відпустки;

документи, що підтверджують зазначені в заяві причини.

9.3. Заява на надання академічної відпустки погоджується з науковим керівником.

9.4. Питання про надання академічної відпустки аспірантам розглядається на черговому засіданні Вченої ради Університету, яка ухвалює

відповідне рішення і встановлює терміни академічної відпустки аспіранта, здебільшого 1 рік. Відповідне рішення Вченої ради Університету вводиться в дію наказом ректора та доводиться до відома аспіранта.

9.5. До терміну підготовки в аспірантурі не включається період перебування в академічній відпустці. На час перебування аспіранта в академічній відпустці виплата стипендії призупиняється.

9.6. Не пізніше ніж за тиждень до закінчення терміну наданої академічної відпустки, аспірант має подати до відділу аспірантури і докторантури заяву про (одне з перелічених):

поновлення підготовки в аспірантурі Університету;

продовження терміну наданої йому академічної відпустки та надати документальне підтвердження причин такого продовження академічної відпустки;

відрухування з аспірантури Університету та, за наявності, надати документальне підтвердження зазначених причин відрухування.

9.7. Питання про поновлення підготовки в аспірантурі після завершення академічної відпустки або відрухування з аспірантури, або продовження терміну наданої раніше академічної відпустки аспірантам розглядається на черговому засіданні Вченої ради Університету, яка ухвалює відповідне рішення, що вводиться в дію наказом ректора та доводиться до відома аспіранта.

9.8. Відповідно до листа МОН України «Про надання академічної відпустки» № 1/15735-23 від 11 жовтня 2023 року аспіранти, які здобувають освіту за рахунок видатків державного бюджету (державне замовлення) або місцевого бюджету (регіональне замовлення), поновлюються на навчання за рахунок коштів фізичних або юридичних осіб з можливістю подальшого переведення на бюджетні місця в разі їх наявності відповідно до законодавства. На місця державного (регіонального) замовлення гарантовано поновлюються учасники бойових дій та особи, які продовжують навчання після відпустки у зв'язку з вагітністю, пологами і для догляду за дитиною.

9.9. Не підлягають призову на військову службу під час мобілізації на особливий період, якщо вони не мають інших підстав для надання відстрочки від призову, особи, яким надано академічну відпустку, оскільки такі особи не навчаються.

9.10. Після закінчення академічної відпустки й поновлення аспіранта він продовжує виконувати індивідуальний план роботи аспіранта.

10. Трудова діяльність аспірантів

10.1. Аспіранти, які навчаються на очній (денній) формі, мають право на трудову діяльність у позанавчальний час. Разом із тим академічна стипендія, призначена відповідно до п. 10 цього Положення, виплачується в повному обсязі.

10.2. Робочий час аспіранта не може збігатися з часом навчальних занять здобувача за розкладом підготовки в аспірантурі.

10.3. Термін навчання в аспірантурі та перебування в докторантурі включається до науково-педагогічного стажу.

11. Стипендіальне забезпечення аспірантів

11.1. Розмір стипендії аспіранта відповідно до чинного законодавства складає 90 % від посадового окладу викладача.

11.2. Стипендія призначається аспірантам на весь термін підготовки в аспірантурі.

11.3. Розмір стипендії аспіранта затверджується протоколом стипендіальної комісії Університету та вводиться в дію відповідним наказом ректора Університету.

11.4. У разі дострокового захисту дисертації аспірант або докторант відраховується аспірантури або докторантури з отриманням одноразової виплати в сумі залишку стипендії, передбаченої у бюджеті закладу на відповідний рік підготовки.

12. Відрахування, поновлення і переведення аспірантів і докторантів

12.1. Відрахування здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук

12.1.1. Підставами для відрахування здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук є:

- завершення навчання за відповідною освітньо-науковою (науковою) програмою;
- власне бажання;
- переведення до іншого закладу вищої освіти;
- невиконання індивідуального плану роботи аспіранта (докторанта);
- порушення умов договору (контракту), укладеного між Університетом та аспірантом (докторантом);
- інші випадки, передбачені законом.

12.1.2. Питання про відрахування аспірантів (докторантів) з будь-яких причин розглядається на черговому засіданні Вченої ради Університету, яка ухвалює відповідне рішення за погодженням із науковим товариством студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених / радою молодих вчених Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Остаточне рішення Вченої ради

Університету щодо відрахування аспірантів (докторантів) вводиться в дію наказом ректора (витяг з якого зберігається в особовій справі аспіранта (докторанта)) і доводиться до відома (офіційним листом) аспіранта (докторанта) впродовж 10 календарних днів.

12.1.3. Підставою для розгляду питання про відрахування аспіранта (докторанта) можуть бути такі документи: заява аспіранта з поясненням причин переривання/закінчення навчання, службова записка наукового керівника та/або витяг з протоколу кафедри, на якій реалізується освітньо-наукова програма.

12.1.4. Особа, яка раніше навчалася в аспірантурі чи докторантурі за державним замовленням і не захистилася або була відрахована з неї достроково, має право на повторний вступ до аспірантури чи докторантури Університету за державним замовленням лише за умови відшкодування коштів, витрачених на її підготовку, у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку.

12.1.5. Порушення термінів виконання індивідуального плану наукової роботи без поважних причин, передбачених законодавством, може бути підставою для ухвалення Вченою радою Університету рішення про відрахування аспіранта або докторанта.

12.1.6. Особа, відрахована з Університету до завершення навчання для дострокового захисту дисертації за заявою отримує довідку про виконання освітньо-наукової програми, що містить інформацію про результати навчання, назви дисциплін, отримані оцінки та здобуту кількість кредитів ЄКТС. Після завершення навчання у визначені терміни за заявою аспірант отримує академічну довідку, що містить інформацію про результати навчання, назви дисциплін, отримані оцінки та здобуту кількість кредитів ЄКТС. Зразок академічної довідки встановлюється центральним органом виконавчої влади у сфері освіти та науки.

12.1.7. Особа, відрахована з закладу вищої освіти до завершення навчання за відповідною освітньою програмою, має право на поновлення на навчання в межах ліцензованого обсягу закладу вищої освіти.

12.2. Поновлення здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук

12.2.1. Особи, відраховані до завершення навчання за певною освітньою програмою, можуть бути поновлені на навчання на місця за кошти фізичних (юридичних) осіб на підставі особистої заяви, поданої до закладу вищої освіти.

12.2.2. Особу може бути поновлено на навчання незалежно від причин відрахування, тривалості перерви в навчанні, форми здобуття вищої освіти,

освітньої програми, джерела фінансування, форми власності та сфери управління закладу вищої освіти за умов відповідно до Положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, та надання їм академічної відпустки, затвердженого наказом МОН України № 134 від 07 лютого 2024 року.

12.2.3. При поновленні на навчання на освітню програму з іншої спеціальності до того самого або іншого закладу вищої освіти, а також при поновленні з іноземного закладу вищої освіти незалежно від спеціальності, обов'язковим є виконання вимог до вступників на відповідну освітню програму, встановлених в рік початку навчання контингенту здобувачів освіти за відповідним рівнем освіти, до якого приєднується особа, або в один із наступних років, але не пізніше року подання особою заяви про поновлення.

12.2.4. Порядок визнання результатів попереднього навчання, кредитів ЄКТС, зарахування освітніх компонентів, виконання індивідуального плану наукової роботи, інші умови при поновленні на навчання (далі – умови поновлення) визначаються в положенні про організацію освітнього процесу в закладі вищої освіти.

При цьому обов'язковими умовами є:

попереднє або в строк до шести місяців після поновлення на навчання виконання незарахованих освітніх компонентів навчального плану попередніх періодів навчання (при цьому обсяг незарахованих освітніх компонентів на день поновлення не може перевищувати 20 кредитів ЄКТС);

включення до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти визначених освітньою програмою закладу вищої освіти для попередніх періодів навчання обов'язкових освітніх компонентів та/або передбаченого нею обсягу вибіркових освітніх компонентів (за необхідності);

проходження передбачених законодавством етапів атестації здобувачів вищої освіти (за необхідності).

12.3. Переведення здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук

12.3.1. Одержавши академічну довідку, здобувач звертається із заявою про зарахування у порядку переведення до керівника того закладу, до якого він переводиться. Здобувач може надіслати заяву в електронній формі з накладенням кваліфікованого електронного підпису. До заяви додається академічна довідка чи її сканкопія. Заява про зарахування у порядку переведення розглядається закладом, до якого переводиться здобувач, протягом двох тижнів. У разі позитивного розгляду заяви керівник закладу,

до якого переводиться здобувач, видає наказ, згідно з яким здобувач допускається до занять, а до закладу, в якому він навчався раніше, надсилає запит щодо передачі його особової справи.

12.3.2. Керівник закладу, до якого переводиться здобувач, може відмовити йому у зарахуванні у порядку переведення в таких випадках:

перевищення ліцензованого обсягу за відповідним рівнем вищої освіти або відповідної освітньо-наукової програми;

академічна довідка містить інформацію, що засвідчує низький теоретичний рівень підготовки здобувача;

освітньо-наукова програма, яку виконував здобувач, відрізняється від освітньо-наукової програми, за якою здійснюється підготовка в закладі, до якого він переводиться.

12.3.3. Керівник закладу, в якому здобувач навчався раніше, отримавши запит, протягом тижня видає наказ про відрахування здобувача у зв'язку з його переведенням, після чого протягом десяти робочих днів особова справа здобувача разом з копією наказу (витягом із наказу) про відрахування, засвідченою в установленому порядку, передається до закладу, до якого переводиться здобувач. Відповідна інформація вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

12.3.4. У закладі, в якому здобувач навчався раніше, залишаються копії академічної довідки та особової справи здобувача. Керівник закладу, до якого переводиться здобувач, після одержання особової справи видає наказ про його зарахування у порядку переведення. Відповідна інформація вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

13. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою

13.1. Особи, які професійно провадять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи в Університеті, мають право здобувати вищу освіту ступеня доктора філософії в Університеті поза аспірантурою без переривання трудової діяльності або під час перебування у творчій відпустці.

13.2. Такі особи прикріплюються терміном до п'яти років до кафедри Університету за відповідною спеціальністю на кафедрі, на якій реалізується освітньо-наукова програма.

13.3. Здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою передбачає повне та успішне виконання відповідної освітньо-наукової програми та навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за відповідною освітньо-науковою програмою (спеціальністю) згідно

із затвердженим у встановленому порядку індивідуальним планом роботи (навчальним планом та індивідуальним планом наукової роботи) прикріпленої особи та публічний захист дисертації у спеціалізованій вченій раді.

13.4. Правила та процедура прикріплення до Університету визначаються цим Положенням.

13.5. Для прикріплення до кафедри Університету для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою особа, яка професійно проводить наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи в Університеті, має подати до відділу аспірантури і докторантури не пізніше ніж 15 вересня поточного навчального року такі документи:

заяву на ім'я ректора про прикріплення до відповідної кафедри Університету, погоджену із завідувачем кафедри та майбутнім науковим керівником;

копію диплома магістра (спеціаліста) державного зразка та додатка до нього з зазначенням здобутої спеціальності (кваліфікації);

копію документа, що посвідчує особу та громадянство;

копію довідки про присвоєння ідентифікаційного номера;

особовий листок з обліку кадрів (на бланку), заповнений особисто та завірений у відділі кадрів Університету;

автобіографію (на бланку);

список опублікованих наукових праць і винаходів (за наявності);

витяг із засідання кафедри про рекомендацію щодо здобуття ступеня доктора філософії поза аспірантурою Університету та про призначення наукового керівника;

витяг із засідання вченої ради факультету про рекомендацію науково-педагогічному працівнику щодо здобуття ступеня доктора філософії поза аспірантурою;

дві кольорові фотокартки розміром 3×4 см.

13.6. Підготовка на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти осіб, які прикріплені до кафедри Університету для реалізації свого права на здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою, а також їх наукове керівництво здійснюється за кошти Університету.

13.7. Особи, прикріплені до кафедри Університету з метою здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою, мають усі права та обов'язки, визначені для аспірантів у Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 року № 502.

13.8. Рішення про прикріплення особи до кафедри Університету для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії ухвалює Вчена рада Університету, це рішення вводиться в дію наказом ректора Університету, який оприлюднюється на офіційному сайті Університету в установленому порядку.

13.9. Такій особі одночасно з прикріпленням до відповідної кафедри Університету для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою відповідним наказом ректора Університету призначається науковий керівник із кафедри, на якій реалізується освітньо-наукова програма.

13.10. Тема дисертації особи, яка прикріплена до відповідної кафедри Університету для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою, затверджується згідно з п. 6 цього Положення.

13.11. Індивідуальний план роботи здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою погоджується з науковим керівником та затверджується Вченою радою Університету не пізніше ніж через 2 місяці після прикріплення до кафедри Університету для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії відповідно до п. 7 цього Положення.

13.12. Особа, яка прикріплена до відповідної кафедри Університету для здобуття ступеня доктора філософії, звітує про фактичні показники виконання індивідуального плану роботи здобувача двічі на рік на кафедрі, за якою вона закріплена відповідно до пп. 7.4.6 та 7.4.7 цього Положення.

13.13. У разі звільнення з роботи особа втрачає отримане раніше право здобувати вищу освіту ступеня доктора філософії поза аспірантурою Університету і має право:

продовжити свою підготовку для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою в іншому закладі вищої освіти (науковій установі), до якого особа зарахована на посаду науково-педагогічного чи наукового працівника (за умови ухвалення відповідного рішення таким закладом вищої освіти (науковою установою);

вступити до аспірантури Університету або іншого закладу вищої освіти (наукової установи) для здобуття відповідного ступеня на очній (денній, вечірній) або заочній формі навчання та зарахування їй відповідних кредитів ЄКТС, здобутих поза аспірантурою Університету.

13.14. Відповідно до п.35 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 року № 502), стан підготовки дисертації здобувача

ступеня доктора філософії поза аспірантурою до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників).

13.15. Здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою передбачає повне та успішне виконання відповідної освітньо-наукової програми та навчального плану аспірантури Університету згідно із затвердженим індивідуальним навчальним планом та індивідуальним планом наукової роботи та завершується отриманням диплома доктора філософії після публічного захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

14. Підготовка в докторантурі

14.1. Із метою завершення роботи над науковими дослідженнями та оформлення їхніх результатів та/або для підготовки публікацій до захисту на здобуття ступеня доктора наук особа має право вступити до докторантури Університету.

14.2. Підготовка здобувачів ступеня доктора наук в Університеті здійснюється:

у докторантурі Університету на очній (денній) формі навчання;
шляхом самостійної підготовки наукових досягнень до захисту.

14.3. Підготовка в докторантурі за умови виконання індивідуального плану наукової роботи завершується наданням висновку наукового консультанта (структурного підрозділу).

14.4. Підготовка осіб у докторантурі Університету здійснюється:
коштами юридичних чи фізичних осіб (на умовах контракту, зокрема коштами грантів, що отримав Університет на проведення наукових досліджень, за якими передбачається підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії або доктора наук).

14.5. Нормативний термін підготовки в докторантурі Університету – два роки.

14.6. Для врегулювання відносин між докторантом та Університетом укладається договір (контракт).

14.7. Вступ до докторантури здійснюється на конкурсній основі відповідно до цього Положення, Умов та Правил прийому.

14.8. До підготовки в докторантурі Університету для здобуття ступеня доктора наук приймаються особи, які мають ступінь доктора філософії (кандидата наук), наукові досягнення, що потребують завершення або оформлення у вигляді дисертації (наукової доповіді), та не менше половини наукових публікацій за темою дисертації (наукової доповіді) від кількості, визначеної МОН, що відповідають вимогам, встановленим МОН, у наукових

періодичних виданнях за відповідним напрямом досліджень.

14.9. Протягом терміну перебування в докторантурі докторант повинен подати результати своїх наукових досягнень у вигляді дисертації, або опублікованої монографії, або наукової доповіді за сукупністю статей, опублікованих у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях, перелік яких затверджується Міністерством освіти і науки України, до спеціалізованої вченої ради.

14.10. Здобувач вищої освіти ступеня доктора наук у дисертації (монографії, сукупності наукових робіт) має представити узагальнення самостійних досліджень стосовно актуальної наукової проблеми (групи проблем) у межах однієї або кількох галузей знань, результати яких забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення, є достовірними та пройшли широку апробацію.

14.11. Особа, яка подає для вступу до докторантури диплом, що виданий іноземним закладом вищої освіти, допускається до вступу нарівні з іншими вступниками. У разі позитивного рішення Вченої ради Університету щодо зарахування цієї особи до докторантури Вчена рада Університету одночасно приймає рішення про визнання його диплома. У разі відмови Вчена рада Університету надає вступнику обґрунтоване пояснення причин такої відмови.

14.12. Докторанту одночасно з його зарахуванням відповідним наказом ректора Університету призначається науковий консультант з числа наукових та науково-педагогічних працівників Університету (докторів наук), причому кількість здобувачів, консультування щодо роботи над дисертацією яких вони здійснюють одночасно (з урахуванням нового здобувача), не має перевищувати п'яти осіб.

14.13. Щороку відводиться навантаження у межах норм часу наукової роботи, встановлених закладом для науково-педагогічних працівників (у межах основного навантаження – для наукових працівників).

14.14. Науковий консультант може здійснювати підготовку лише одного докторанта.

14.15. На підставі наказу ректора Університету про зарахування докторант прикріплюється до кафедри, на якій функціонує докторантура, для здійснення підготовки на науковому рівні вищої освіти в Університеті.

14.16. Зміна наукового консультанта докторанта можлива у випадку зміни напряму дисертаційного дослідження, звільнення призначеного наукового консультанта та з інших поважних причин.

14.17. Для зміни наукового консультанта докторант подає заяву на

кафедру; кафедра подає витяг із протоколу засідання до Вченої ради Університету. Рішення Вченої ради Університету щодо зміни наукового консультанта вводиться в дію наказом ректора Університету.

14.18. Підготовка в докторантурі Університету передбачає виконання особою відповідної наукової програми Університету за певною спеціальністю та проведення власного наукового дослідження. Невід'ємним складником наукової програми докторантури є підготовка та публікація наукових статей.

14.19. Підготовка здобувача ступеня доктора наук у докторантурі Університету відбувається за індивідуальним планом роботи докторанта, в якому визначаються зміст, терміни виконання та обсяг наукових робіт, а також запланований термін захисту дисертації протягом терміну підготовки в докторантурі.

14.20. Індивідуальний план роботи докторанта погоджується здобувачем із науковим консультантом і затверджується Вченою радою Університету протягом двох місяців із дня зарахування здобувача до докторантури.

14.21. Індивідуальний план роботи докторанта є обов'язковим до виконання здобувачем вищої освіти ступеня доктора наук і використовується для оцінювання успішності виконання запланованої ним наукової роботи.

14.22. Докторанти, які навчаються на очній (денній) формі навчання, мають право на роботу в режимі неповного робочого часу, але не більш як 0,5 ставки за займаною посадою.

14.23. Атестація докторантів відбувається згідно з наказом ректора щороку в два етапи.

I етап: звітування докторанта про результати виконання запланованих в індивідуальному плані роботи показників на кафедрі, за якою він закріплений, відбувається аналогічно до атестації аспірантів два рази на рік.

Витяг із протоколу засідання кафедри про розгляд питання щодо атестації докторанта разом із його звітом надається вченому секретареві Університету, заповнений індивідуальний план роботи докторанта – до відділу аспірантури і докторантури.

II етап: звітування докторанта про результати виконання запланованих в індивідуальному плані роботи показників на засіданні Вченої ради Університету.

14.24. Під час проведення атестації на засіданні Вченої ради Університету докторант має зробити доповідь та наочну презентацію фактичних результатів підготовки впродовж року, акцентуючи увагу на

отриманих ним основних результатах дисертаційного дослідження, їхній актуальності, науковій новизні та прикладному значенні, методиці дослідження та методах, які при цьому застосовуються, достовірності отриманих результатів і ступені їхньої апробації.

14.25. У результаті відкритого обговорення та голосування членами Вченої ради Університету ухвалюється рішення щодо доцільності подальшої підготовки докторанта в докторантурі Університету. Результати атестації докторантів на засіданні Вченої ради Університету заносяться до протоколу, витяг з якого подається до відділу аспірантури і докторантури та зберігаються в особовій справі докторанта. Результати атестації докторантів затверджуються наказом ректора Університету, згідно з яким, докторанти переводяться на наступний рік підготовки або відраховуються з докторантури.

14.26. Державну атестацію докторанта може здійснювати постійна спеціалізована рада з відповідної спеціальності іншого закладу вищої освіти (наукової установи) за клопотанням закладу вищої освіти (наукової установи), що здійснював підготовку здобувача вищої освіти ступеня доктора наук, або за заявою докторанта.

15. Прикінцеві положення

15.1. Положення вводиться в дію наказом ректора Університету.

15.2. Усі зміни та доповнення до цього Положення розглядаються та ухвалюються на засіданні Вченої ради Університету.

**Схвалено Вченою радою університету
27 червня 2024 р., протокол № 16**